

Pri storočnici vynikajúceho lekára, skvelého diagnostika a organizátora, akým bol MUDr. Jozef Paule (1913 – 1981), sa ťažko hľadájú slová, ktoré by dokonale vystihli tohto nezabudnuteľného človeka. Aj keď už pomaly vymierajú jeho pamätníci, je dost' tých, ktorí na neho nezabúdajú a s vďakou a úctou si na neho spomínajú.

Lekár – diagnostik – človek

Sú ľudia, ktorí svojou húževnatosťou, usilovnosťou a pracovitosťou dosiahli svoj sen a dopracovali sa k životnej méte svojho života. Medzi nich právom patrí aj MUDr. Jozef Paule.

Ako päťročný sa stal polosierotou. Otec mu zahynul v prvej svetovej vojne na talianskom fronte, na povestnej Piave, v roku 1918. Jeho matka mala čo robiť, aby sa postarala o dve deti vo vtedajších chudobných pomeroch. Pracovala do úmoru, aby uživila svoje deti a umožnila synovi študovať. Bol vynikajúcim žiakom a od detstva túžil stať sa lekárom. V roku 1931 ho prijali na Karlovu univerzitu v Prahe. Jeho študentský život sa ničím nelíšil od života chudobných študentov, lebo popri sociálnom štipendiu dával kondície, brigádniccky vypomáhal na stavbách a vzal akúkoľvek prácu, ktorou si privyrobil na štúdium. Školu ukončil promóciou v roku 1938.

Nakrátko bola jeho prvým pôsobiskom Štátna nemocnica v Zlatých Moravciach, kde pracoval bezplatne, iba za stravu. Potom bol vo Vojenskej nemocnici v Komárne, v roku 1939 vo Vojenskej nemocnici v Bratislave, neskôr Vojenskej nemocnici v Ružomberku, tam už na oddelení vnútorných chorôb. V roku 1940 prešiel do nemocnice v Topoľčanoch, odkiaľ koncom roka nastúpil do Prievidze ako lekár Robotníckej sociálnej poisťovne s 19 obcami. No zároveň bol aj lekárom Masarykovej ligy proti tuberkulóze. Počas nasledujúcich vojnových rokov videl a prežil veľa utrpenia, čo ho utvrdilo, že si svoje povolanie vybral správne.

So začiatkom pracovnej činnosti sa začal aj jeho rodinný život. V roku 1939 sa oženil s Darinou Vlkolínskou (1915 – 2008), rodáčkou z Liptova, s ktorou prežil 42-ročné šťastné manželstvo. Mali spolu tri deti, no len syn Jozef pokračuje v šľapajach otca. Svoje povolanie vykonáva v Leviciach, kde sa s rodinou aj usadil.

O nezvyčajných ľudských vlastnostiach, morálke a duševnej zodpovednosti svedčí i skutočnosť, že sa postaral o osirelú neter prijatím do svojej rodiny. Poskytol jej rodinné zázemie, výchovu i štúdium, až kým si nezažila vlastnú rodinu.

V Prievidzi našiel Dr. Paule široké pole pôsobnosti, pretože mohol rozvíjať svoje lekárske a organizátorské schopnosti. Ordinoval pre poisťencov sociálnej poisťovne a od roku 1951, po vzniku Okresného ústavu národného zdravia v Prievidzi, mu patrilo okolie mesta a niektoré závody. Nebol len svedomitým lekárom, ale aj dobrým organizátorom zdravotníctva v okrese. Založil pneumologickú (plúcnu) stanicu, ktorá pôsobila s už spomenutou Masarykovou ligou proti tuberkulóze. Táto choroba sa najlepšie diagnostikuje na röntgenovom snímku, preto bolo jeho záujmom zaobstaráť si toto, v tom čase nie bežné zariadenie. Nakoniec ho mal ako prvý lekár v okrese. O využití röntgenu pri diagnostike tuberkulózy sa prvýkrát oboznámil počas krátkeho pôsobenia v ružomerskej vojenskej nemocnici.

Bol hlavným zakladateľom Nemocnice s poliklinikou v Bojniciach v čase, keď nastal prudký rozvoj baníctva. Základný kameň bol položený v roku 1956, a napriek mnohým neprajníkom bola daná do užívania v roku 1961. Na pozícii riaditeľa Okresného ústavu národného zdravia (OÚNZ) pracoval v troch obdobiach 1952 – 1955, 1959 – 1962 a 1967 – 1973, keď požiadal o uvoľnenie z funkcie, ale naďalej sa venoval lekárskej profesii ako okresný internista.

Určením správnej diagnózy zachránil nemálo ľudských životov. Jeden z mnohých sa dotýka aj mojej rodiny, keď okamžitou operáciou zachránil život môjmu bratrancovi. Preto kedykoľvek idem okolo jeho hrobu, zapálím sviečku z vďaky a úcty k tejto veľkej osobnosti. A iste nie som sama.

Neúnavnú lekársku prácu doktora Pauleho narušili zdravotné problémy, ktorým však statočne čelil. Ako posudkový lekár pracoval až do skonania. Vtedy odišiel veľký človek, zaniatený občan mesta Prievidze. Patril medzi vzácných ľudí, ktorý svoje povolanie chápal ako poslanie a riadil sa tým celý život.

Okrem lekárskej praxe sa zaoberal štúdiom histórie starého Egypta a Ríma. Na knihy s touto tematikou, ale aj na cestovanie za poznávaním týchto krajín bol ochotný dať takmer všetky „voľné“ rodinné financie.

V srdciach pamätníkov zostane ako nesmierne čestný a statočný človek – lekár s hlbokou ľudskosťou.

Mária Vavrová (1939)